

สุภาภรณ์ ทศนพงศ์. 2550. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
แรงสนับสนุนจากครอบครัว และภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ของมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนม
แม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร.พัศกรวิไล ศรีแสง, รศ.สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แรงสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ของมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือมารดาครรภ์แรกอายุ 20-34 ปี คลอดปกติไม่มีภาวะแทรกซ้อนเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มาตรวจหลังคลอด 6-8 สัปดาห์ ที่แผนกวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลร้อยเอ็ด คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 110 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินการได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แบบประเมินความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และแบบประเมินภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ของมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่ามารดาเพียงร้อยละ 1.82 เท่านั้นที่มีภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แรงสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -.4$)

2. แรงสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดของมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -.5$)

3. ความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดของมารดาที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = .6$)

4. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของมารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเกิดความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และภาวะซึมเศร้าหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอายุของมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัวในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ช่วยลดความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และช่วยให้มารดาหลังคลอดไม่เกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอดเช่นเดียวกัน ดังนั้นการพยาบาลครอบครัวมารดาหลังคลอดเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จึงควรประเมินการได้รับแรงสนับสนุนจากครอบครัว ความเครียดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และภาวะซึมเศร้าหลังคลอด ในมารดาหลังคลอดทุกราย ตั้งแต่ระยะหลังคลอดในโรงพยาบาล ไปจนถึง 6 เดือนหลังคลอดเพื่อคัดค้านหาการดาหลังคลอดที่มีความเสี่ยงในการที่จะไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และให้การช่วยเหลือเพื่อให้มารดาหลังคลอดสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ต่อไปได้นานเท่าที่มารดาต้องการ

MRS. Supaporn Tatsanapong. 2007. **The Relationships between Stress from Breast feeding, Family Support, and Postpartum Depression in Breast feeding Mothers.** Master of Nursing Science Thesis in Family Nursing, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Dr. Pakvilai Srisaeng, Assoc. Prof. Soiy Anusornkeerakul

ABSTRACT

This descriptive correlation study aimed to determine the relationship between stress from breastfeeding, family support, and postpartum depression in breastfeeding mothers. The subjects included 110 first-time mothers who attended the postpartum clinic at Roi Et Hospital during May-July 2006. Participants were asked about their personal information, stress from breast feeding, and depressive symptoms at 6-8 weeks postpartum. All data were analyzed using the SPSS PC+ program.

The results revealed that stress from breast feeding had a significant negative correlation with family support ($r=-.4$, $p<0.05$), but it demonstrated a significant positive correlation with postpartum depression ($r=0.6$, $p<0.05$). The relationship between family support and postpartum depression was significant negatively correlated ($r=-.5$, $p<0.05$). Maternal age was the only controlling factor that was significantly related to family support, stress from breast feeding, and postpartum depression ($r=.545$, $r=-.251$, and $r=-.387$, respectively, $p<0.05$). All the relationships were hold when controlling for maternal characteristics including age, education, occupation, and family income.

Postpartum depression was not common among first-time breast feeding mothers (1.82%). However, the results indicated a significant positive relationship between stress from breast feeding and postpartum depression. Therefore, there is a need to identify first-time mothers who are at increased risks for postpartum depression including young age mothers with high level of stress from breast feeding as well as to promote family support in order to decrease stress form breast feeding.